

203/Sans(N)

UG/2nd Sem/SANS-SEC-T-02/25

U.G. 2nd Semester Examination - 2025

**SANSKRIT**

[Skill Enhancement Course (SEC)]

Course Code : SANS-SEC-T-02

[NEP-2020]

Full Marks : 35

Time : 1½ Hours

*The figures in the right-hand margin indicate marks.  
Candidates are required to give their answers in their  
own words as far as practicable.*

1. Answer any five of the following: 1×5=5
  - a) कः गणः अन्तिमलघुः भवति?
  - b) प्रहर्षिणीछन्दसः लक्षणं प्रदेयम्।
  - c) द्रुतविलम्बितछन्दसः लक्षणं दीयताम्।
  - d) छन्दःशास्त्रे 'आदित्यः' इति पदेन का संख्या गम्यते?
  - e) दीपकालङ्कारस्य साहित्यदर्पणसम्मतं लक्षणं लिख्यताम्।
  - f) वक्रोक्तेः उदाहरणं प्रदीयताम्।
  - g) अर्थान्तरन्यास्यालङ्कारस्य लक्षणं दीयताम्।
  - h) 'नवपलाशपलाशवनं पुरः' — अत्र कोऽलङ्कारः भवति?
2. Answer any two of the following: 5×2=10
  - a) Explain the *Kārikā*:  
सानुस्वारश्च दीर्घश्च विसर्गी च गुरुर्भवित्।  
वर्णः संयोगपूर्वश्च तथा पादान्तगोऽपि वा।।

[Turn over]

b) Scan and name the following metres (any two):

$$2\frac{1}{2} + 2\frac{1}{2} = 5$$

- i) किमिव हि मधुराणां मण्डणं नाकृतीनाम्
- ii) अनाबिद्धं रत्नं मधु नवमनास्वादितरसम्
- iii) परस्परां विस्मयवन्ति लक्ष्मीम्
- iv) मेघालोके भवति सुखिनोऽप्यन्यथावृत्ति चेतः

c) Distinguish between the figure of speech: 5

समासोक्तिः and अप्रस्तुतप्रशंसा

OR

भ्रान्तिमान् and सन्देहः

d) Name and explain the figure of speech: 5

इदं किलाव्याजमनोहरं वपुस्तपःक्षमं साधयितुं य इच्छति ।  
ध्रुवं स नीलोत्पलपत्रधारया शमीलतां छेतुमृषिर्व्यवस्यति ।।

OR

अविदितगुणापि सत्कविभणिति कर्णेषु वमति मधुधाराम् ।

अनधिगतपरिमलापि हि हरति दृशं मालतीमाला ।।

3. Answer any two of the following: 10×2=20

a) गङ्गादासकृतं पद्यलक्षणं किम्? कतिविधं च तत्? सर्वेषां नाम  
लक्षणं च देयम्? वृत्तं कतिविधम्? लक्षणोदाहरणपूर्वकमालोच्यताम्?  
कुत्र सर्वदा यतिर्भवति? 2+2+2+2+2=10

b) Define and illustrate the following metres (any two) 5+5=10

वसन्ततिलकम्, शालिनी, वंशास्थविलम्, शार्दूलविक्रीडितम्

c) Define and illustrate the figure of speech (any two): 5+5=10

व्यतिरेकः, तुल्ययोगिता, अपहृतिः, अतिशयोक्तिः, प्रतिवस्तूपमा

d) साहित्यदर्पणानुसारं रूपकोत्प्रेक्षयोः लक्षणं उदाहरणं च प्रतिपाद्य  
द्वयोः अलङ्कारयोः पार्थक्यं व्याख्यायताम्। 5+5=10